

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างเครือข่ายวาทนิเทศในสื่อออนไลน์” มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ ในการสร้างเครือข่ายวาทนิเทศในสื่อออนไลน์ ทั้งมิติด้านวิชาการและวิชาชีพ การค้นหาแนวทางในการนำความรู้จากเครือข่ายดังกล่าว มาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาสังคม และเพื่อออกแบบแผนผังเว็บไซต์ต้นแบบ ในการพัฒนาเครือข่ายวาทนิเทศในสื่อออนไลน์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิเคราะห์การออกแบบเนื้อหา (Content Design Analysis) ศึกษาเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ ของเว็บไซต์ที่เป็นแหล่งข้อมูลตัวอย่างด้วยแบบวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการแยกข้อมูล จัดหมวดหมู่ ศึกษาองค์ประกอบของเนื้อหาและการออกแบบการนำเสนอ จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนแรกมาสังเคราะห์และบูรณาการ เพื่อสร้างแผนผังเว็บไซต์ต้นแบบของเครือข่ายวาทนิเทศออนไลน์ (Online Speech Communication Network Prototype Sitemap) เพื่อใช้เป็นแม่แบบในการสร้างเครือข่ายวาทนิเทศในสื่อออนไลน์ต่อไปในอนาคต

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลของการศึกษาวิจัย สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะของเครือข่ายทางวาทนิเทศในสื่อออนไลน์ที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 – แหล่งข้อมูลด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาการ ประกอบด้วย กลุ่มเว็บไซต์องค์กรประเภทสมาคมทางวิชาการ และองค์กรประเภทสำนักวิจัยด้านการสื่อสาร

กลุ่มที่ 2 – แหล่งข้อมูลด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มเว็บไซต์องค์กรประเภทผู้ให้บริการด้านการพัฒนาทักษะ บุคลิกภาพ และความสามารถทางการสื่อสาร

กลุ่มที่ 3 – แหล่งข้อมูลด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสังคม ประกอบด้วย กลุ่มเว็บไซต์ที่เผยแพร่องค์ความรู้เฉพาะทาง กลุ่มเว็บไซต์ที่เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษา และกลุ่มเว็บไซต์โครงการ CSR ขององค์กรเอกชน

แหล่งข้อมูลตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างเครือข่ายวาณิชในสื่อออนไลน์” มีการคัดเลือกแหล่งข้อมูลตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากผู้วิจัยต้องการแหล่งข้อมูลตัวอย่างที่สามารถนำเสนอข้อมูลที่ครบถ้วน และสามารถเป็นตัวแทนของแหล่งข้อมูลแต่ละกลุ่มได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งข้อมูลตัวอย่าง โดยสามารถแบ่งตามกลุ่มของเว็บไซต์ที่จะทำการศึกษา ดังที่มีการกล่าวถึงในหัวข้อ “แหล่งข้อมูล” ดังนี้

กลุ่มที่ 1 – แหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาการ

1. เป็นเว็บไซต์องค์กรประเภทสมาคมทางวิชาการด้านการสื่อสาร และเว็บไซต์องค์กรประเภทสำนักวิจัยด้านการสื่อสาร
2. มีการนำเสนองานวิจัยหรือบทความทางวิชาการ จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และสามารถอ้างอิงได้ โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลบางส่วนหรือทั้งหมดได้จากบุคคลทั่วไป
3. มีจุดประสงค์ของการเผยแพร่เนื้อหาเว็บไซต์ โดยไม่แสวงหาผลกำไร
4. มีการนำเสนอส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของรายละเอียดเหล่านี้ในเว็บไซต์
 - 3.1 ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับองค์กรเจ้าของเว็บไซต์
 - 3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการบริหารองค์กร
 - 3.3 ระบบสมาชิกทางวิชาการและสิทธิประโยชน์
 - 3.4 การจัดพิมพ์วารสารทางวิชาการด้านการสื่อสาร
 - 3.5 การจัดสัมมนาวิชาการประจำปี หรือตามระบุ
 - 3.6 ช่องทางการสื่อสารทั้งแบบ Offline และ Online

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาการ

ลำดับ	ชื่อเว็บไซต์	URL Address
1.	International Communication Association	www.icaheadq.org
2.	National Communication Association	www.natcom.org
3.	Latin American Federation of Faculties of Social Communication	www.felafacs.org
4.	European Communication Research and Education Association	www.ecrea.eu

ลำดับ	ชื่อเว็บไซต์	URL Address
5.	Human Sciences Research Council	www.hsrc.ac.za
6.	Asian Media Information and Communication Center	www.amic.org.sg
7.	Arab-U.S. Association for Communication Educators	www.ausace.org
8.	South Asian Journalists Association	www.saja.org
9.	Pacific & Asian Communication Association	www.paca4u.com
10.	Australian and New Zealand Communication Association	www.anzca.net

กลุ่มที่ 2 – แหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ

1. เป็นเว็บไซต์องค์กรผู้ให้บริการด้านการพัฒนาทักษะ บุคลิกภาพ และความสามารถทางการสื่อสาร
2. มีการนำเสนอบทความทางวิชาชีพ หรือบทความจากการประยุกต์งานวิจัย รวมถึงองค์ความรู้แบบ How To จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสามารถอ้างอิงได้ โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลบางส่วนหรือทั้งหมดได้จากบุคคลทั่วไป
3. มีจุดประสงค์ของการเผยแพร่เนื้อหาเว็บไซต์ โดยไม่มุ่งเน้นการทำกำไร (องค์กรสมาคมวิชาชีพ) หรือเป็นไปเพื่อผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ (องค์กรฝึกอบรมและพัฒนา)
4. มีการนำเสนอส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของรายละเอียดเหล่านี้ในเว็บไซต์
 - 4.1 ข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับองค์กรเจ้าของเว็บไซต์
 - 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการบริหารองค์กร
 - 4.3 ระบบสมาชิกทางวิชาชีพและสิทธิประโยชน์
 - 4.4 หลักสูตรการฝึกอบรมต่างๆ พร้อมรายละเอียด
 - 4.5 ช่องทางการสื่อสารทั้งแบบ Offline และ Online

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ

ลำดับ	ชื่อเว็บไซต์	URL Address
1.	American Management Association	www.amanet.org
2.	American Society for Training & Development	www.astd.org
3.	International Association of Business Communicators	www.iabc.com

ลำดับ	ชื่อเว็บไซต์	URL Address
4.	International Society for Performance Improvement	www.ispi.org
5.	Association of Professional Communication Consultants	www.consultingsuccess.org
6.	Mind Tools	www.mindtools.com
7.	Corporate Class Inc.	www.corporateclassinc.com
8.	Global Image Group	www.globalimagegrp.com
9.	Impact Communications, Inc.	www.impactcommunicationsinc.com
10.	Velling & Associates Communication Training	www.vellingcommtraining.com

กลุ่มที่ 3 – แหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสังคม

1. เป็นเว็บไซต์ที่เผยแพร่องค์ความรู้เฉพาะทาง หรือเว็บไซต์ที่เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษา หรือกลุ่มเว็บไซต์โครงการ CSR ขององค์กรเอกชน
2. มีการนำเสนอองค์ความรู้แบบ How To หรือความรู้ทั่วไป (ที่ประชาชนทั่วไปสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน) จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือและสามารถอ้างอิงได้ โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลทั้งหมดได้จากบุคคลทั่วไป
3. มีจุดประสงค์ของการเผยแพร่เนื้อหาเว็บไซต์ เป็นไปโดยไม่แสวงหาผลกำไร หรือไม่มุ่งเน้นการทำกำไร (ในกรณีเว็บไซต์ CSR ขององค์กรเอกชน)
4. มีการนำเสนอส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของรายละเอียดเหล่านี้ในเว็บไซต์
 - 4.1 ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับองค์กรเจ้าของเว็บไซต์
 - 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการบริหารองค์กร
 - 4.3 การเผยแพร่องค์ความรู้เฉพาะทางอย่างน้อย 1 แขนง
 - 4.4 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษาหรือความรู้ทั่วไป
 - 4.5 โครงการด้านการพัฒนาสังคม พร้อมรายละเอียด
 - 4.6 ช่องทางการสื่อสารทั้งแบบ Offline และ Online

ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสังคม

ลำดับ	ชื่อเว็บไซต์	URL Address
1.	International Encyclopedia of Communication	www.communicationencyclopedia.com
2.	Knowledge for Health Project	www.k4health.org
3.	วิชาการ.คอม	www.vcharkarn.com
4.	The Gateway of Thailand's Online Knowledge Management	www.gotoknow.org
5.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	www.thaihealth.or.th
6.	Education Zone	www.eduzones.com
7.	Speech Therapy Information and Resources	www.speech-therapy-information-and-resources.com
8.	Businessballs	www.businessballs.com
9.	มูลนิธิสยามกัมมาจล	www.scbfoundation.com
10.	True ปลูกปัญญา	www.truelookpanya.com

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้ “แบบวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis Form)” เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย โดยแบบวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว จะใช้เพื่อศึกษาและแยกองค์ประกอบต่างๆ ของแต่ละเว็บไซต์ ทั้งในส่วนเนื้อหาของเนื้อหา และการออกแบบการนำเสนอ โดยแบ่งสำรวจข้อมูลตามเว็บไซต์ที่เป็นแหล่งข้อมูลตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ในลักษณะของแบบวิเคราะห์แบบเปิด เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างละเอียด ครอบคลุมด้านเนื้อหา และเกิดข้อจำกัดในการศึกษาน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการคัดเลือกเว็บไซต์จากแหล่งข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มๆ ละ 10 เว็บไซต์ ที่จะใช้ในการศึกษาเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภทที่ผู้วิจัยได้กำหนดเอาไว้ ได้แก่ (1) เว็บไซต์องค์กรประเภทสมาคมทางวิชาการด้านการสื่อสาร และเว็บไซต์องค์กรประเภทสำนักวิจัยด้านการสื่อสาร (2) เว็บไซต์องค์กรผู้ให้บริการด้าน

การพัฒนาทักษะ บุคลิกภาพ และความสามารถทางการสื่อสาร (3) เว็บไซต์ที่เผยแพร่องค์ความรู้เฉพาะทาง เว็บไซต์ที่เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษา และเว็บไซต์โครงการ CSR ขององค์กรเอกชน

2. ทำการวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอในแต่ละเว็บไซต์ ด้วยแบบวิเคราะห์ข้อมูล ทำการแยกข้อมูล จัดหมวดหมู่ ทั้งส่วนขององค์ประกอบเนื้อหา และลักษณะการออกแบบเพื่อนำเสนอ

3. นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และบูรณาการ สร้างเป็นแผนผังเว็บไซต์ต้นแบบของเครือข่ายวาทะนิเทศออนไลน์ โดยอ้างอิงจากข้อมูลที่สรุปได้

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

1. ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ ในแหล่งข้อมูลตัวอย่างแต่ละด้าน โดยทำการสำรวจความถี่ในการปรากฏของรายการเนื้อหาต่างๆ เป็นรายเว็บไซต์ (นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวในรูปแบบตารางแสดงความถี่) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอในแต่ละรายการ (นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวในรูปแบบตารางสรุปเนื้อหาและรูปแบบความเรียง) เพื่อแสดงแหล่งที่มาและรายละเอียด ของเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอในแต่ละรายการ ซึ่งส่วนของการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดอักษรย่อเพื่อใช้แทนแหล่งข้อมูลตัวอย่างแต่ละเว็บไซต์ เพื่อให้การแสดงผลในตาราง สามารถทำได้สะดวก โดยอักษรย่อของแหล่งข้อมูลตัวอย่างแต่ละแห่ง ปรากฏตามตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ตารางแสดงการกำหนดอักษรย่อ เพื่อใช้แทนแหล่งข้อมูลตัวอย่างแต่ละเว็บไซต์

ลำดับ	ชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่าง	อักษรย่อ
แหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาการ		
1	International Communication Association	ICA
2	National Communication Association	NCA
3	Latin American Federation of Faculties of Social Communication	FELAFACS
4	European Communication Research and Education Association	ECREA
5	Human Sciences Research Council	HSRC
6	Asian Media Information and Communication Center	AMIC

ลำดับ	ชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่าง	อักษรย่อ
7	Arab-U.S. Association for Communication Educators	AUSACE
8	South Asian Journalists Association	SAJA
9	Pacific & Asian Communication Association	PACA
10	Australian and New Zealand Communication Association	ANZCA
แหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ		
11	American Management Association	AMA
12	American Society for Training & Development	ASTD
13	International Association of Business Communicators	IABC
14	International Society for Performance Improvement	ISPI
15	Association of Professional Communication Consultants	APCC
16	Mind Tools	MTS
17	Corporate Class Inc.	CCI
18	Global Image Group	GIG
19	Impact Communications, Inc.	ICI
20	Velling & Associates Communication Training	VACT
แหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสังคม		
21	International Encyclopedia of Communication	IEC
22	Knowledge for Health Project	KHP
23	วิชาการ.คอม	VCK
24	The Gateway of Thailand's Online Knowledge Management	GTK
25	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	THPF
26	Education Zone	EDZ
27	Speech Therapy Information and Resources	STIR
28	Businessballs	BBS
29	มูลนิธิสยามกัมมาจล	SCBF
30	True ปลูกปัญญา	TRUE

2. จากผลการวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ ของแหล่งข้อมูลตัวอย่างทั้ง 3 ด้าน ผู้วิจัยจะทำการสังเคราะห์และบูรณาการข้อมูล เพื่อออกแบบเป็นแผนผังเว็บไซต์ต้นแบบของเครือข่ายวาทนิเทศออนไลน์ โดยมีหลักเกณฑ์ในการออกแบบดังต่อไปนี้

2.1 รายการเนื้อหาที่นำมาสังเคราะห์เพื่อออกแบบเป็นแผนผังเว็บไซต์ต้นแบบของเครือข่ายวาทนิเทศออนไลน์ จะมาจากรายการเนื้อหาที่มีอยู่ทั้งหมด โดยไม่มีการตัดรายการใดออก ซึ่งเป็นรายการเนื้อหาที่พบจากการศึกษาเชิงวิเคราะห์ในแหล่งข้อมูลตัวอย่างด้านเครือข่าย เพื่อการพัฒนาทางวิชาการ เครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ และเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสังคม รวมทั้งสิ้น 30 เว็บไซต์

2.2 รายการเนื้อหาที่มีรายละเอียดเนื้อหาใกล้เคียงกัน ให้ทำการรวมเข้าไว้ในรายการเนื้อหาเดียวกัน หรือจัดระเบียบใหม่ในลักษณะของรายการเนื้อหาหลักและรายการเนื้อหาย่อย เพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และจำกัดปริมาณรายการเนื้อหาหลักไม่ให้มีจำนวนมากจนเกินไป เนื่องจากอาจทำให้เว็บไซต์มีความซับซ้อน และกระทบการใช้งานได้

2.3 ทำการจัดกลุ่มของรายการเนื้อหา เพื่อให้การเข้าถึงเป็นไปได้สะดวก และเกิดความง่ายในการใช้งาน โดยในบางรายการเนื้อหาที่มีรายละเอียดครอบคลุมในหลายส่วนอย่างชัดเจน อาจจัดให้รายการเนื้อหานั้นปรากฏอยู่ในหลายกลุ่มได้ แต่หากรายละเอียดดังกล่าวมีความครอบคลุมเพียงบางส่วนหรือมีความไม่ชัดเจน ให้จัดเอาไว้ในกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องมากที่สุดแทน